

Ένας αναποφάσιτος Ντον Ζουάν

Ο μύθος του Ντον Ζουάν φτάνει συγκεχυμένος στις μέρες μας. Το πρότυπο του διεφθαρμένου ευγενούς που τιμωρείται από τον Θεό διαπληρώθηκε, για πρώτη φορά, στην ισπανική λογοτεχνία, το 1630, με τον *Ανατέωνα της Σεβίλλης* (*El Burlador de Sevilla*) του Τίρσο ντε Μολίνα. Αμέσως μετά μεταφέρθηκε στην Ιταλία από τους συγγραφείς Τσικονίνι και Τζιλιμπέρτο και από εκεί έφτασε στη γαλλική σκηνή του 17ου αιώνα, αποκτώντας τη διάσταση του επαναστάτη, μέσα από τις τραγικωμωδίες των Βιλιέ και Ντοριμόν (*Η πέτρινη ευωχία ή Ο εγκληματικός υιός*).

Αυτός ο δογματικός απόστολος του ατομικισμού, ο ανικανοποίητος γυναικοκατακτητής και χλευαστής κάθε αξίας και πίστης, ενέπνευσε αργότερα τον Μότσαρτ, τον Μισέ, τον Στανιλά, τον Πούσκιν, τον Ροστάν, τον Μαξ

Φρις, τον Χόρβατ κ.ά. Ωστόσο, τον ακαταμάχητο ανδραγαθισανό ήρωα επέβαλε στη συνείδηση του κοινού το ομώνυμο έργο του Μολιέρου. Έργο που λογαριάζεται ως το πιο τολμηρό αλλιά και το πιο αδέξιο του συγγραφέα του, ενώ ξαφνιάζει για τις μεταφυσικές του προεκτάσεις.

Ο δικός του *Ντον Ζουάν* απομακρύνεται από το μοντέλο της παράδοσης. Με δεδομένο τον ναρκισσισμό του σαγηνευτή που επιδίδεται σε μια ακόρεστη ερωτική περιπλάνηση, ο Μολιέρος προχωράει στη σκιαγράφηση αλλιών στοιχείων της προσωποικότητάς του. Ο κυνικός, άθεος ήρωας περιφρονεί τα πάντα, δεν πιστεύει σε τίποτα, ενώ η βλιάσφημη αναζήτησή του ξεπερνά ακόμη και τα όρια του επίγειου κόσμου. Όπου να τιμωρηθεί για την ύβρι του.

Η οργή του μεγάλου ποιητή για τους υποκριτές θρησκοδίλητους της εποχής του –εκφρασμένη ήδη στον απαγορευμένο *Ταρτούφο* του– μεταμορφώνεται σε σάτιρα που μαστιγώνει ταυτόχρονα τις παρεκτροπές του ίδιου του Ντον Ζουάν αλλιά και της κοινωνίας που τον δημιουργήσε.

Αυτήν ακριβώς την αποσύνθεση προσπάθησε να προβάλει ο καλός σκηνοθέτης Νικίτα Μιλιβόγεβιτς (αξιόλογα δείγματα της δουλειάς του έχουμε δει στο *Αμόρε*) – αλλιά η παράστασή του στο Εθνικό θέατρο σκόνταψε σε θεμελιώδεις αρχές. Παράπαιε αναποφάσιστη για το δρόμο που ήθελε να ακολουθήσει, δεν κατάφερε να εξορύξει το τραγικό στοιχείο μέσα από το κωμικό και βάρυνε αδικαιολόγητα την ατμόσφαιρα, τόσο που ορισμένες φορές να γίνεται ιδιαίτερα βαρετή. Το αποτέλεσμα ήταν να φαντάζουν ξεκάθωτα κάποια από τα φωτεινά διαλείμματα όπου το χιούμορ έβγαине ανάλαφρα στην επιφάνεια (π.χ. η εναρκτήρια σκηνή με τα πόδια των ηρώων σε ερωτική περίπτυξη να φαίνονται κάτω από τη μισοανεβασμένη αυλαία ή η σκηνή με τις νύφες - θύματα που χορεύουν αμέριμνα).

Η έλλειψη ισορροπίας χαρακτήρισε και τις ερμηνείες των ηθοποιών: από τον Λάζαρο Γεωργακόπουλο (Ντον Ζουάν), ο οποίος προκατέλαβε τον θεατή παρουσιάζοντας με υπερβολική επίδειξη έναν άκαμπο χαράκτηρα, έκφυλο και μπηαζέ, μέχρι τον Τάσο Πεζιρκιανίδη (Σγαναρέλιος), που η κωμική απλοϊκότητά του έφθασε στο άλλο άκρο, και από τη Μαρία Ναυηλιώτου με την άχρωμη Ελβίρα της μέχρι τον υπερβολικό Σωτήρη Τζεβελέκο (Περό).

Ο Λάζαρος Γεωργακόπουλος -
Ντον Ζουάν υπέβαλε,
η Μαρία Ναυηλιώτου - Ελβίρα
άφησε αχρησιμοποίητα
τα περισσότερα χρώματα
της παλέτας της

